

Referat

Utvalg for i internasjonal handelsforenkling

Møte 07.02.2013

Utvalgsmedlemmer til stede:

- Trond Erik Løwgren
 - Trude Feirud
 - Anita Graff
 - Jan Hilleren
 - Iren Hofseth
 - Åsa Bruhagen
 - Arne Foss
 - Hanne Grande
 - Stefan Fransson
 - Sjur Klætte
 - Stefan Andersson (isteden for Ivar Raugstad)
- Observatør: Marit Benedicte S. Fleischer, Utenriksdepartementet

Fra administrasjonen: Olav Hermansen, utvalgssekretær og referent.

Forfall:

- Jan-Terje Mentzoni
- Vidar Andreassen
- Berit Rian
- Bjørn Kultorp

Innledere eksterne:

- Kjell Lillerud Utenriksdepartementet
- Finn Strømme, National Oilwell Varco
- Ørjan Ibs Eriksen, Emma Systems
- Øygunn Østhagen, Mattilsynet
- Marthe Opland, Debio

Gjester – innbudte:

- Henning Røine, Toll- og avgiftsdirektoratet
- Reidar Rasmussen, Skattedirektoratet
- Helge Lindrup, Toll- og avgiftsdirektoratet
- Leif-Ottar Pettersen, Toll- og avgiftsdirektoratet
- Frode Larsen, Emma Systems
- Jon Inge Engesmo, Nærings- og handelsdepartementet
- Erik Andreas Underland, Nærings- og handelsdepartementet
- Siv Kjersti Haugen, Mattilsynet

Dagsorden:

1. Dagsorden- referat fra forrige møte
2. Russland som WTO-medlem
3. Undersøkelse om handelshindre på Russland
4. Utførselsdeklarasjoner og attestasjon
5. Import av økologiske mat- og drikkevarer
6. Luftfartstilsynet og godkjenning av flyfraktbrukere
7. Neste møte – tid, sted, temaer

1. Dagsordenen og referat fra forrige møte

Det var ingen bemerkninger til innkallingen, dagsorden og referatet fra forrige utvalgsmøte 20.09.2012. Utvalgsleder takket for det meget gode oppmøte.

2. Russland som WTO-medlem

Kjell Lillerud, Utenriksdepartementet, innledet. Kopi av hans foiler finnes i vedlegg 1. Utover gjennomgangen av nevnte bakgrunnsmateriale framkom blant annet:

- Som WTO-medlem har Russland forpliktet seg til betydelige tollnedsettelse
- Men Russland har også valgt å la tollnedtrappingen gå over lengst mulig tidsrom (7 år)
- Tollettelser for en del viktige norske eksportprodukter er således allerede «bakt inn», uavhengig av de pågående frihandelsforhandlingene
- Mht. tjenesteliberalisering har Norge særlig prioritert sjøtransport – og sjøforsikring
- Russlands tilpasning til WTOs SPS-regelverk (Sanitary and Phytosanitary Measures) forventes å bli krevende
- Det er betydelig motstand mot WTO-tilpasning innad i Russland (visse industrier, landbruk)
- Er WTO-medlemskap også for Kasakhstan og Hviterussland en forutsetning for en frihandelsavtale med EFTA?
- I overkant ambisiøs russisk målsetting om OECD-medlemskap (2014)

3. Undersøkelse om handelshindre på Russland

Olav Hermansen, NorStella, presenterte funn fra spørreundersøkelsen om handelsutfordringer på Russland. Framlagte foiler finnes i vedlegg 2. Mer detaljerte kommentarer som framkom under gjennomgangen er innarbeidet i vedlagte foiler.

Sjur Klætte, Innovasjon Norge og Leif-Ottar Pettersen, Toll- og avgiftsdirektoratet, hadde bidratt til å finne ut russiske toll- og avgiftssatser for 12 bedrifter som hadde oppgitt tolltariffnummer. Denne oversikten finnes i vedlegg 3.

I alt 56 bedrifter/organisasjoner hadde gitt tilbakemelding hvorav rundt 40 i dag er aktive på Russland (primært eksport, men også import, finans- og transportvirksomhet). Under gjengis hovedpunkter i undersøkelsen samt enkelte kommentarer gitt under gjennomgangen:

- Det russiske importlisensregimet er relativt omfattende og krevende for flere bedrifter
- Tilpasning til russiske normer og standarder oppleves også som til dels vanskelig
- Toll- og avgiftssatser er generelt moderate i forhold til BRIC-land som Brasil og India (ref. blant annet vedlegg 3)
- Men innfortollingsprosedyrer i Russland tenderer mot å være omstendelige og delvis uforutsigbare

- Krav til detaljert utfylte og mange handelsdokumenter samt ditto formkrav var den typen handelshindring flest nevnte.
- Et av de mer «kuriøse» eksempler nevnt under gjennomgangen var norske bedrifter som veide reservedelsforsendelser på postvekt for å få sikre at riktig vekt ble oppgitt i gram. Dette for å imøtekomme russiske importkrav.
- Grensepassering = forsinkelser og uforutsigbarhet. Dog motvirket av vel innarbeidede importrutiner og etablerte nettverk hos en del bedrifter.
- Transport. utfordringer særlig for transport med bil og tog. Betydelige merutgifter der transporteskorte kreves.
- Betaling. De fleste får betalt uten store problemer, men har god sikring(forskudd mv.)
- Få, men relativt negative tilbakemeldinger mht. import fra Russland og outsourcing.
- Korrupsjon – delt utvalg, men likevel betydelig problem. Muligens bedring siste år.
- Regionale forskjeller. Øst for Moskva, Øst-Sibir. Ulike tollsteder. Dog ikke påfallende
- Andre utfordringer: Håndtering av management fee, ansvarsfraskrivelse.
- Kontakter med det offentlige Norge: Relativt få, men de som hadde tatt kontakt var fornøyde

4. Utførselsdeklarasjoner og attestasjon

Finn Strømme og Ørjan Ibs Eriksen innledet. Deres presentasjoner er vedlagt som hhv. vedlegg 4 og 5. I etterkant ble innleggene kommentert av Henning Røine og Reidar Rasmussen samt medlemmer av utvalget. Utgangspunktet for kravet om attestasjon er at Skattedirektoratet krever at alle eksportdeklarasjoner skal stemples og signeres av fraktfører. Dette for å kunne kontrollere at varene har gått ut av landet og derved er berettiget til fritak for moms.

Dagens ordning fører stikkordsmessig til følgende praksis:

- Deklarant leverer utførselsdeklarasjon og varer til transportør og utløser attestasjonsplikten.
- Transportør skal attestere med stempel i felt B, regnskapsmessige opplysninger.
- Attestert eksemplar av utførselsdeklarasjonen returneres deklarant.
- Deklarant oppdaterer tollarkivet med attest for utførsel

Det framkom at dagens praksis både er ressurskrevende og lite hensiktsmessig ut fra et kontrollperspektiv. For eksportører som selv utførselsdeklarerer er det et nitidig arbeid å sørge for at alle deklarasjoner kommer tilbake stemplet og signert. I tillegg blir det et betydelig arbeid med arkivering. I tillegg er dagens system arbeidskrevende for fraktfører, enten vedkommende opptre i rollen som deklarant eller ikke. I praksis blir det ofte til at en medarbeider hos fraktfører, pga. av det svært høye antallet deklarasjoner det her er tale om, ender opp med å stemple og signerer utførselsdeklarasjonene en bloc. Således blir kvaliteten på kontrollgrunnlaget så som så.

Spesielt når leveringsbetingelsen EXW etter Incoterms® 2010 brukes kan det oppstå uklarheter fordi forpliktelsen til å ta hånd om utførselsformaliteter her, i følge regelverket, er for kjøpers regning og risiko.

Reidar Rasmussen repliserte at han i utgangspunktet ikke så noe problem i at Skattedirektoratet på dette området kunne akseptere en form for elektroniske signatur eller melding. Han viste til at Skattedirektoratet allerede hadde atskillige erfaringer med dette via Altinn. Henning Røine viste til at man i TAD for tiden arbeider med en større rapport om

utførsel og innførsel. Han sluttet seg til målsettingen om at det viktigste i denne saken, sett fra et kontrollperspektiv, er sikkerheten for at varer fritatt for moms faktisk har gått ut av landet.

Det framkom på møtet flere forslag til prosedyremessige og elektroniske forenklinger ved attestasjon av utførselsdeklarasjoner. Utvalgssekretær Olav Hermansen vil på dette grunnlaget lage utkast til en felles uttalelse fra utvalget, rettet til Skattedirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet. Etter en intern høringsrunde og koordinering vil uttalelsen bli oversendt nevnte organer.

5. Import av økologiske mat- og drikkevarer

Øygunn Østhagen, Mattilsynet, innledet om nevnte tema, supplert av hennes kollega Siv Kjersti Haugen og Marthe Opland, Debio. Presentasjonen gjenfinnes som vedlegg 6.

Østhagens gjennomgang var todelt:

- Dagens kontrollregime
- Forenklingsmuligheter

Mye av norsk importregelverk på dette området er, i kraft av vårt EØS-medlemskap, basert på EU-lovgivning Dette gir også viktige føringer for Mattilsynet og Debio. Debios kontrollvirksomhet gjelder eksport til og import av økologiske næringsmidler fra EØS-land.

Under den etterfølgende diskusjonen ble følgende spørsmål tatt opp/kommentert:

- I dag legger Mattilsynet til grunn en praksis der økologisertifikatet undertegnes av Mattilsynet før varene tolldeklarerer. Her opplyste Østhagen at dette ikke er et krav i regelverket. I så fall bør det spesifiseres at sertifikatet faktisk ikke må være signert før varene fortolles.
- Tilfredshet med at økologisertifikater nå kun må sendes til Mattilsynet og ikke Debio.
- 24-timers fristen for forhåndsvarsling: Her presiserte Mattilsynet at det viktige er at varene skal være tilgjengelig for kontroll i 24 timer etter at man melder ifra til Mattilsynet. Dette bør spesifiseres av Mattilsynet da det ikke er slik man beskriver 24-timers fristen.
- Understrekning av at dagens praksis med krav om forsendelse av originalsertifikater for brukerne ofte medfører betydelige utgifter til frakt av papirdokumenter med ekspress- og budbiler
- Ønske om at elektroniske kvitteringer erstatter oversendelse av papirdokumenter

6. Luftfartstilsynet og godkjenning av flyfraktbrukere

Ettersom Stig Otto Jensvoll i Luftfartstilsynet meldte avbud i siste liten holdt utvalgssekretæren en kort orientering basert på input fra Jensvoll og Lars-Arne Bue i Luftfartstilsynet. Orienteringen er å finne i vedlegg 7. Noen hovedpunkter:

- Det er en markant økning av antallet søknadene om å bli godkjent som kjent avsender
- Det er høyst tvilsomt om Luftfartstilsynet kommer i mål med saksbehandlingen for de som har søkt/søker innen fristen 29.april
- Luftfartstilsynet ønsker mer bevissthet hos søkerne om viktigheten av å sende inn sikkerhetsprogram i forkant av søknadsbehandlingen
- Enkelte medlemmer i utvalget var nå blitt godkjent som kjent avsender av Luftfartstilsynet og hadde opplevd prosessen som rimelig grei

Fra Luftfartstilsynets side har man signalisert at man gjerne kommer på et utvalgsmøte over sommeren for å gi aktuell status.

7. Neste møte – tid, sted, temaer

Det tas sikte på et nytt utvalgsmøte 6.juni.

Av saker som ble luftet tatt opp på neste møte var:

- Ukurant informasjon i utførselsdeklarasjonen – kan SSB hente disse opplysningene fra andre kilder? (eks. eksportfylke, transportmiddelets nasjonalitet?)
- Forhåndsfortolling – ny mulighet?
- Godkjent eksportør = bonus? Oppfølging i våre frihandelsavtaler
- Landgjennomganger i regi av WTO– bidrag fra utvalget/NorStella

Utvalgssekretæren tar en runde med medlemmene om andre aktuelle saker samt framskaffer innledere.

Da utvalgsleder Trond Erik Løwgren snart er i pensjonistenes rekker, og derfor i løpet av året trekker seg fra utvalget, vil samordningsoppgavene i tiden framover bli fordelt på flere medlemmer.

Vedlegg

1. Russland som WTO-medlem
2. Handelsutfordringer på Russland
3. Russiske toll- og avgiftssatser for bedrifter som hadde oppgitt tolltariffnummer
4. Utførselsdeklarasjoner og attestasjon – sett fra en eksportørs synsvinkel
5. Utførselsdeklarasjoner og attestasjon – sett fra en programleverandørs synsvinkel
6. Import av økologiske næringsmidler
7. Kjente avsendere – Luftfartstilsynet - status